

Raadsmemo Vervolgaanpak centrum Voorthuizen

Datum: 9 januari 2024

Onderwerp: Vervolgaanpak centrum Voorthuizen

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder M.H.J. Pluimers-Foeken

Mail behandelaar s.geerts@barneveld.nl e.elgersma@barneveld.nl

Samenvatting

Middels deze memo wil het college van B&W uw raad informeren over de vervolgaanpak Centrumvisie Voorthuizen.

Op 9 januari 2024 heeft het college het procesplan 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen' vastgesteld. Tevens heeft het college ingestemd met het voorstel om de blauwe zone Smidsplein uit te breiden en een verplichte rijrichting rechtsaf voor zwaar verkeer vanaf de Molenweg in te stellen.

Het procesplan betreft de verdere concretisering en uitwerking van de Centrumvisie Voorthuizen in een proces- en participatietraject. In dit proces worden dilemma's uitgewerkt en keuzes voorgelegd aan Stuurgroep, Regiegroep Centrumvisie Voorthuizen, het college en aan uw raad. Doel van dit proces is verdere concretisering en uitwerking van de Centrumvisie in gewenste en haalbare doelen in een realistisch programmaplan voor de herontwikkeling van het centrum en de herinrichting van de openbare ruimte van Voorthuizen. De verdere concretisering en uitwerking van Centrumvisie Voorthuizen vindt plaats langs twee sporen:

Spoor 1 - Ontwikkeld kader uitwerking Centrumvisie Voorthuizen

Spoor 2 – Schetsontwerp openbare ruimte

Het proces 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen' zal worden vormgegeven als een Co-creatie met de regiegroep en andere belanghebbenden. Het doel is om te komen tot één gezamenlijk haalbaar en realistisch voorkeursscenario. Het voorkeursscenario inclusief een financiële raming wordt voorgelegd aan het college en uw raad ter besluitvorming volgens het reguliere besluitvormingsproces.

In deze memo wordt daarnaast ingegaan op het de in 2023 uitgevoerde verkeersonderzoeken naar doorgaand verkeer in het centrum van Voorthuizen en de blauwe zone op het Smidsplein. De resultaten uit beide onderzoeken worden in deze memo toegelicht.

Doel

De raad informeren over het Procesplan 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen', de uitkomst van verkeersonderzoeken in Voorthuizen en over de vervolgaanpak voor het centrum van Voorthuizen.

Inhoud memo

Inleiding

Op 7 juli 2021 heeft u de Centrumvisie Voorthuizen vastgesteld (besluit 1468) met daarin opgenomen de vier ambities:

- 1 Eigentijds, karakteristiek en levendig centrum;
- 2 Een goed bereikbaar centrum met minder verkeer door de Hoofdstraat;
- 3 Bunckmanplein en Horecaplein Kerkstraat als huiskamer van Voorthuizen;
- 4 Sterke identiteit waar Voorthuizen trots op kan zijn.

De in de visie benoemde deelgebieden en ontwikkellocaties worden als richtinggevend kader gehanteerd voor de ontwikkeling en verdere concretisering van de Centrumvisie Voorthuizen.

Het parkeer- en verkeerscirculatieonderzoek uit maart 2022 van Mobycon brengt een aantal dilemma's in beeld die betrekking hebben op de ambities uit de Centrumvisie Voorthuizen ten opzichte van elkaar. Tijdens behandeling van dit voorstel in de raadscommissie Grondgebied (26 januari 2023) zijn een tweetal toezeggingen gedaan:

- We voeren een pilot uit voor het instellen van een blauwe zone;
- We doen onderzoek naar de hoeveelheid (vracht-)verkeer in het centrum van Voorthuizen.

Bovenstaande onderzoeken zijn uitgevoerd in mei 2023 (vrachtwagenonderzoek) en gedurende juli, augustus en september 2023 (pilot blauwe zone).

Op 9 januari 2024 heeft het college ingestemd met het Procesplan 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen' waarin een proces- en participatietraject is beschreven voor de herontwikkeling van het centrum en de herinrichting van de openbare ruimte van Voorthuizen-centrum. Tegelijkertijd zijn de resultaten van de onderzoeken 'Pilot blauwe zone Smidsplein Voorthuizen' en 'Onderzoek (vracht)verkeer centrum Voorthuizen' voorgelegd aan het college.

De resultaten van beide onderzoeken zijn besproken met de Regiegroep Voorthuizen. De Regiegroep bestaat uit vertegenwoordigers namens inwoners, ondernemers zijnde Ondernemers Vereniging Voorthuizen (OVV), Plaatselijk Belang Voorthuizen en Wijkplatform Centrum Voorthuizen en de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk).

Via deze weg willen we u informeren over de vervolgaanpak beschreven in het Procesplan 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen' en de resultaten van beide verkeersonderzoeken in Voorthuizen.

1. Procesplan 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen'

Integrale doelstelling

De centrumvisie spreekt de ambitie uit dat het doorgaand verkeer zo min mogelijk door het centrum van Voorthuizen te laten rijden en gebruik te laten maken van de rondweg. Daarnaast is het de ambitie de veiligheid van het centrum voor fietsers te verbeteren. Daarbij is het belangrijk het centrum van Voorthuizen goed bereikbaar te houden en aantrekkelijker te maken om langer te verblijven, door o.a. meer groen toe te voegen en in te richten als een verblijfsruimte. De centrumvisie spreekt tevens de ambitie uit op een mogelijke intensivering van het wonen in het centrum waarmee in de huisvestingsbehoefte van verschillende doelgroepen (onder andere senioren) kan worden voorzien, dit ook in relatie tot transformatie van verschillende deelgebieden van het centrum.

De ingrijpende opgaven geven aanleiding voor een integrale en gebiedsgerichte meerjarige aanpak. Het uitgangspunt bij de uitwerking van de opgaven is het behoud van de bestaande groenstructuur en waar mogelijk het versterken en vergroten van groen en biodiversiteit en het toevoegen van een klimaatadaptieve inrichting.

Het op 9 januari door het college vastgestelde procesplan betreft de verdere concretisering en uitwerking van de Centrumvisie Voorthuizen in een proces- en participatietraject. In dit proces worden dilemma's uitgewerkt en keuzes voorgelegd aan Stuurgroep, Regiegroep Centrumvisie Voorthuizen, het college en aan uw raad. Doel van dit proces is verdere concretisering en uitwerking van de Centrumvisie in gewenste en haalbare doelen in een realistisch programmaplan voor de herontwikkeling van het centrum en de herinrichting van de openbare ruimte van Voorthuizen-centrum. De verdere concretisering en uitwerking van Centrumvisie Voorthuizen vindt plaats langs twee sporen:

Spoor 1 - Ontwikkelkader uitwerking Centrumvisie Voorthuizen
Dit omvat een ruimtelijk en programmatisch kader voor mogelijke nieuwbouw of herontwikkeling in het centrum van Voorthuizen. Hiervoor zal visie- en studie onderzoek worden verricht. Tevens worden de programmatische randvoorwaarden beschreven, evenals de parkeeroplossingen, stedenbouwkundige randvoorwaarden, architectonische randvoorwaarden en referentiebeelden.

Spoor 2 – Schetsontwerp openbare ruimte
Dit omvat het uitwerken van meerdere scenario's voor de uitwerking van de openbare ruimte in Voorthuizen. Hiervoor zullen verkeerskundige en maatschappelijke uitgangspunten voor worden bepaald, die voldoen aan de ambities van de centrumvisie en klimaatadaptief ontwikkelen. Hierin worden mogelijke nieuwbouw of herontwikkelingen geïntegreerd. De betreffende scenario's worden doorgerekend in een verkeerskundige belasting van het wegennet en de parkeercapaciteit.

Het proces 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen' zal worden vormgegeven als een Co-creatie. Hierin maken de gemeente samen met de regiegroep en andere belanghebbenden een uitwerking van de centrumvisie Voorthuizen dat past bij de omgeving. Het doel is om te komen tot één gezamenlijk haalbaar en realistisch voorkeursscenario. Het voorkeursscenario inclusief een financiële raming wordt via het reguliere besluitvormingsproces aan het college en uw raad voorgelegd.

Groene slinger

Bij het uitwerken van meerdere scenario's voor de herinrichting van de openbare ruimte in Voorthuizen-centrum zal de Groene Slinger (onderdeel centrum) worden meegenomen. Voor de aanpak van de onderdelen van de groene Slinger die buiten het plangebied van Centrumvisie Voorthuizen vallen, zal in Q1 2024 een korte raadsmemo worden opgesteld om de raad te informeren over de uitvoering in 2024.

2. Pilot blauwe zone

In de maanden juli, augustus en september is een pilot uitgevoerd waarbij tijdelijk een blauwe zone op het Smidsplein is ingesteld tot aan de Koninginnelaan. Tijdens een parkeeronderzoek in 2020 is een hoge parkeerdruk gemeten in het centrumgebied van Voorthuizen. Daarbij komt dat er geen tot nauwelijks alternatieve parkeergelegenheid beschikbaar is in de omgeving van het centrum. Een risico bij het instellen van een blauwe zone is dan ook dat er parkeeroverlast ontstaat van langparkeerders, in de directe omgeving van de blauwe zone. Een pilot kan deze mogelijke consequenties in beeld brengen.

Resultaten

Uit de resultaten van het onderzoek volgt dat de parkeerdruk op het Smidsplein tijdens het maatgevende moment (het moment waarop de parkeerdruk het hoogst is), vergelijkbaar is met de parkeerdruk in 2020. Het parkeermotief op het Smidsplein is daarentegen verschoven naar een groter aandeel bezoekers in plaats van bewoners/werknemers. Bovendien heeft de pilot nauwelijks tot klachten uit de omgeving geleid.

Aandachtspunten

Direct omwonenden van het Smidsplein kunnen mogelijk in aanmerking komen voor een ontheffing (zie ook concept beleidsregels bewonersontheffingen). Tijdens de pilot werd voor bewoners binnen een straal van 250 meter de mogelijkheid geboden om een ontheffing aan te vragen voor de tijdelijke blauwe zone.

Verder heeft het invoeren van de blauwe zone niet tot een lagere parkeerdruk geleid. Voor nieuwe ontwikkelingen moet er dus nog steeds gezocht worden naar extra parkeercapaciteit.

Conclusies

De pilot voor het uitbreiden de blauwe zone heeft inzicht gegeven in de effecten van het uitbreiden van de blauwe zone. In hoofdlijnen:

- De parkeerdruk op het Smidsplein is tijdens de pilot van de blauwe zone ook hoog, vergelijkbaar met het parkeeronderzoek in 2020;
- Het parkeermotief is tijdens de pilot verschoven. Zo wordt er tijdens het maatgevende moment meer door bezoekers geparkeerd en minder door werknemers en bewoners.
- Voor een aantal bewoners rondom het Smidsplein is het parkeerterrein aan het Smidsplein een voor de hand liggende locatie om te parkeren. Tijdens de pilot zijn hiervoor ontheffingen verleend. Dit heeft niet geleid tot een onevenredig aantal verleende ontheffingen. Vanwege het beperkte aantal aanvragen van een ontheffing tijdens de pilot, is het logisch dat het gebied dat in aanmerking komt voor een ontheffing, te beperken tot de directe omgeving van het Smidsplein (tussen Hoofdstraat, Koninginnenlaan, van de Berglaan en Molenweg).
- Tijdens de pilot zijn geen/nauwelijks signalen geweest die wijzen op het niet functioneren van de blauwe zone. Ook de terugkoppeling die we vanuit de regiegroep hebben ontvangen is positief.

Vervolg

Gelet op de ervaringen kunnen we spreken van een geslaagde pilot. Er wordt daarom voorgesteld om de blauwe zone definitief in te stellen op het Smidsplein. Bewoners rondom het Smidsplein kunnen een ontheffing aanvragen waarvoor beleidsregels zullen gelden die worden voorbereid. De resultaten van het onderzoek zijn besproken met de Regiegroep en zij onderschrijven het advies om de blauwe zone op het Smidsplein in te stellen. Hiervoor wordt een verkeersbesluit voorbereid.

3. Onderzoek (vracht)verkeer in het centrum van Voorthuizen

Het tweede onderzoek richtte zich op het in beeld brengen van de hoeveelheid (zwaar) verkeer in het centrum. Vanwege signalen over vrachtverkeer dat door het centrum rijdt is in mei 2023 een kentekenonderzoek uitgevoerd. Op strategische locaties rondom en in de kern Voorthuizen zijn camera's geplaatst die kentekens registreren. Doordat kentekens op verschillende punten worden geregistreerd kan voor het meeste verkeer de afgelegde route worden bepaald. Door tijdsintervallen is onderscheid te maken in doorgaand en bestemmingsverkeer. Het kentekenonderzoek maakt daarnaast onderscheid in voertuigcategorieën. Verder wordt onderscheid gemaakt in lokaal verkeer (verkeer met een herkomst of bestemming binnen Voorthuizen) en bovenlokaal verkeer (verkeer met een herkomst of bestemming buiten Voorthuizen). Voor beide categorieën is onderscheid te maken in doorgaand verkeer (verkeer zonder herkomst of bestemming in

het centrum) en bestemmingsverkeer (verkeer met een herkomst of bestemming in het centrum).

Landbouwverkeer

De categorie landbouwverkeer is niet apart geregistreerd omdat de kentekens van deze voertuigen niet geregistreerd worden door de camera's. Voor landbouwverkeer zijn alternatieve routes beschikbaar in plaats van de route door het centrum. Met name tijdens bepaalde momenten in het jaar wordt er wel eens overlast ervaren van landbouwvoertuigen door het centrum

Resultaten

In totaal rijden er op een werkdag ca. 10.000 motorvoertuigen per etmaal (mvt/etm) door het centrum van Voorthuizen. Hiervan bestaat circa 1,5% uit zwaar verkeer (142 mvt/etm). Een gedeelte hiervan is doorgaand zwaar verkeer (39 mvt/etm). Het overige deel is (zwaar) bestemmingsverkeer (103 mvt/etm). Het bovenlokale doorgaande zware verkeer bedraagt 19% (27 zware voertuigen) van de totale hoeveelheid zwaar verkeer (142 zware voertuigen) in het centrum. In absolute aantallen is dit echter beperkt. Voor dit verkeer zijn alternatieve routes via de rondwegen mogelijk.

Zwaar verkeer vanuit de richting Molenweg heeft vaak een herkomst of bestemming buiten de kern Voorthuizen. In totaal gaat het om 31 zware motorvoertuigen op een werkdag die vanuit de Molenweg door het centrum rijden. Voor dit verkeer zijn alternatieve routes beschikbaar.

Conclusie

1. Vrachtwagenverbod centrum

Vooruitlopend op dit onderzoek is verzocht om de haalbaarheid van een vrachtwagenverbod in het centrum, al dan niet met uitzondering voor bestemmingsverkeer, te onderzoeken. Gelet op de relatief lage absolute aantallen doorgaand verkeer (27 zware voertuigen) en de hoeveelheid bestemmingsverkeer lijkt dit echter geen voor de hand liggende maatregel. Daarnaast neemt een dergelijke maatregel ook nadelen met zich mee. Het is moeilijk te handhaven en vanwege de hoeveelheid bestemmingsverkeer is er nauwelijks effect merkbaar als er toch een vrachtwagenverbod (m.u.v. bestemmingsverkeer) ingesteld zou worden. De resultaten van het onderzoek zijn besproken met de Regiegroep en zij onderschrijven het advies om geen vrachtwagenverbod in het centrum van Voorthuizen in te voeren.

2. Verplichte rijrichting Molenweg

Uit het onderzoek volgt tevens dat een gedeelte van het vrachtverkeer (31 zware voertuigen op een werkdag) dat door het centrum rijdt zonder er een tussenbestemming te hebben afkomstig is uit de Molenweg. Voor dit verkeer is een alternatieve route beschikbaar via de Apeldoornsestraat – Heuvelrandweg – Voortse Ring. Door een verplichte rijrichting in te stellen is het voor vrachtverkeer vanuit de Molenweg niet meer toegestaan om door het centrum te rijden. Deze maatregel kan bijdragen aan het verminderen van zwaar verkeer door het centrum en het verbetert de leefbaarheid in het centrum. De resultaten van het onderzoek zijn besproken met de Regiegroep en zij onderschrijven het advies om een verplichte rijrichting in te stellen voor vrachtverkeer vanuit de Molenweg. Hiervoor wordt een verkeersbesluit voorbereid.

3. Landbouwverkeer

In overeenstemming met de regiegroep is besloten dat bedrijven in de omgeving worden aangeschreven en worden geattendeerd op beschikbare alternatieve routes. Op langere termijn zal een herinrichting van het centrum met een uitstraling die beter past bij een verblijfsgebied, bijdragen aan het ontmoedigen van het gebruik van de Hoofdstraat- Centrum door landbouwverkeer.

4. Vervolg proces

Planning Procesplan:

Gedurende 2024 worden meerdere scenario's voor de uitwerking van de openbare ruimte in Voorthuizen opgesteld in de vorm van schetsverkenningen. Deze worden door middel van een participatieproces gedeeld met omwonenden en belanghebbenden en input wordt opgehaald. In het eerste deel van 2024 zal het ruimtelijk en programmatisch ontwikkelkader worden opgesteld voor de herontwikkeling van het centrum van Voorthuizen.

Planning op hoofdlijnen:

- Keuzes maken in ambities Centrumvisie Voorthuizen Q4 en Q1 2024
- Toewerken naar schetsverkenningen Q1 en Q2 2024
- Schetsverkenningen voorleggen aan belanghebbenden Q3 2024
- Besluitvorming college en raad Schetsontwerp Q4 2024

Eind 2024 zal het ontwikkelkader, voorkeursscenario van het schetsontwerp inclusief raming worden voorgelegd aan college en uw raad ter besluitvorming volgens het reguliere besluitvormingsproces.

Het vervolgtraject bestaat uit de uitwerking in een voorlopig- en een definitief ontwerp (VO en DO), met aansluitend een aanbesteding en uitvoering en is afhankelijk van besluitvorming college en uw raad.

Kaderstelling:

De aanpak voor de herinrichting van de openbare ruimte bestaat uit verschillende fasen (schetsverkenningen, Voorlopig Ontwerp en Definitief Ontwerp) en per fase wordt steeds opnieuw een afweging gemaakt om tot een besluit te komen.

Planning Verkeersmaatregelen

Uitvoering blauwe zone:

In Q1 2024 worden verkeersbesluiten voor de hierboven genoemde verkeersmaatregelen (waaronder het uitbreiden van de blauwe zone) in een verkeersbesluit gepubliceerd. Vooruitlopend worden belanghebbenden geïnformeerd over de maatregel via de regiegroep en via de gebruikelijke media. Plaatsing borden en overige aanpassingen zoals markering kan dan in maart 2024 plaatsvinden.

Planning Groene Slinger

In Q1 2024 zullen we u middels een korte raadsmemo informeren op welke wijze en met welke planning onderdelen van de Groene Slinger, die buiten het plangebied Centrumvisie Voorthuizen vallen, in 2024 uitgevoerd gaan worden.